

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

10^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1902

**Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland
en Nederlanders betrekking hebbende Pen-
ningen, geslagen na November 1863**

(Vervolg op het werk van mr. JACOB DIRKS)

DOOR

W. K. F. ZWIERZINA

(Vervolg.)

380. 1875.

Prijspenning der Koninklijke Akademie van
Wetenschappen te Amsterdam.

Vz. Linksgewend borstbeeld van VAN LEEU-
WENHOEK, daaronder: J. P. MENER. F.

Omschrift: ★ ANTHONIJ VAN LEEUWENHOEK ★
ONTDEKKER DER MIKROSKOPISCHE WEZENS SEPT.
1675.

Kz. Een lauwer- en eikekrans, waarop een
mikroskoop rust.

Omschrift: TOEGEWEEZEN DOOR DE KONINK-
LIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN TE AM-
STERDAM.

Brons, 65 m.M. Leidsch Penn. Kab.

Tijdschrift 1894, blz. 19.

De Kon. akademie van Wetenschappen is, volgens het reglement
gevoegd bij K. B. 23 februari 1855, een raadgevend lichaam voor de

regeering op het gebied der wetenschap; een middelpunt van samenwerking voor de beoefenaars der wetenschap in Nederland en zijne overzeesche bezittingen; een band van vereeniging tusschen de geleerden van Nederland en die van andere landen; eene inrichting ter bevordering van zoodanige wetenschappelijke onderzoekingen en ondernemingen, als slechts door samenwerking van de beoefenaars der wetenschap en door ondersteuning der regeering kunnen worden tot stand gebracht. Zij bestaat uit twee afdeelingen, eene voor de wis- en natuurkundige wetenschappen en eene voor de taal-, letter-, geschiedkundige- en wijsgeerige wetenschappen, welke elk' hare „Verhandelingen” en „Verslagen en Mededeelingen” uitgeven, benevens gezamenlijk een „Jaarboek”.

V. LEEUWENHOEK, geboren te Delft, 24 Oktober 1632, werd op zijn 16^e jaar boekhouder en kassier op een handelskantoor te Amsterdam, doch de studie der natuur trok hem meer aan en daar hij vermogend was, gaf hij zijne betrekking op en keerde naar Delft terug om zich aan die studie te wijden, zelf mikroskopen van aanmerkelijk vergrootingsvermogen vervaardigend en daardoor op het gebied der mikroskopische anatomie, ondanks totaal gebrek aan wetenschappelijke opleiding, veel ontdekkende.

Hij overleed 26 Augustus 1723; 8 September 1875 werd te Delft het 2^e eeuwfeest zijner ontdekking gevierd.

381. 1875.

Eerepenning der korporatie van Meters en
Wegers te Rotterdam.

Vz. Een glad veld met het omschrift:

★ METERS—WEGERS CORPORATIE ★
ROTTERDAM

Kz. Een glad veld met het omschrift:

★ EERETEEKEN VOOR JARIGEN DIENST

Brons, met oog en ring, 23 m.M. Leidsch
Penn. Kab.

382. 1875.

Prijспенning der nederlandsche jachtvereeni-
ging „Nimrod”, uitgelooft voor
hondentoonstellingen.

Vz. Trofee bestaande uit een jachthoorn, waarop een linksgewende hondenkop, gewei, twee gekruiste jachtgeweren en weitasch.

Omschrift: NEDERLANDSCHE JACHT-VEREENIGING
NIMROD.

Kz. Omschrift: HONDEN TEN FOONSTELLING

Glad veld, onderin staat: J. ELION. F.

Zilver, 41 m.M. Kon. Kab.

382A. 1875.

Tentoonstelling van de Vereeniging van den
H. VINCENTIUS A PAULO te Rotterdam.

Volgens *Aanwinsten* 1881 blz. 22 op het Kon. Kabinet in verguld brons, doch aldaar *niet* aanwezig.

Tevèrgeefs opgevraagd in het *Tijdschrift*.

383. 1875—1876.

Tooneelwedstrijd uitgeschreven door de ver-
eeniging „Thalia” te Dordrecht.

Vz. Glad veld omgeven door een parelcirkel, in het midden verdiept mat veld met vijfparelige kroon. Omschrift:

NOORD- EN ZUID NEDERLANDSCHE TOONEELWEDSTRIJD
UITGESCHREVEN DOOR THALIA.

⊗ DORDRECHT. 1875—76. ⊗

Kz. Glad veld omgeven door een lauwerkrans.

Zilver verguld, 51 m.M. met 14 m.M. hoog ornament en ring.

De eenmaal bloeiende vereeniging heeft, als zoovele in ons vaderland, tengevolge van de steeds toenemende sportliefde, er het leven bij ingeschoten. CATHARINA BEERSMANS was eerlid en verleende steeds hare medewerking bij de voorstellingen. (Mededeeling van het laatstovergebleven lid, tevens bestuurslid, den Heer M. VAN ZANTEN te Dordrecht, bij wien alle penningen berusten, ook de bovenomschrevene.)

384. 1876. 5 Januari.

Overlijden van den kunstschilder S. L. VERVEER
te 's-Gravenhage.

Vz. Zijn rechtsgewend borstbeeld. Links in
het veld daarnaast: DE VRIES ARNHEM FEC.

Omschrift: TER NAGEDACHTENIS AAN DEN
GENIALEN KUNSTSCHILDER.

Kz. Een met een roufloers en immortellen-
krans omhangen schildersezel, waarop een half
voltooide schilderij geplaatst is, links daarvan
een schildersstoeltje, waarop een palet en pen-
seelen. In de afsnede: GER. TE S'HAGE. 20 NOV. 1813.
ALDAAR OVERL. 5 JAN. 1876

Omschrift: S. L. VERVEER. DOOR VELEN
BEMIND EN BETREURD.

Brons, 60 m.M. Verz Z.

SALOMON LEONARDUS (Sam) VERVEER, leerling van B. J. VAN HOVE, was landschap- en genreschilder en koos vooral Jodenbuurten en Scheveningsche tafereelen tot onderwerp zijner schilderijen. Evenals zijn broeder ELCHANON (geb. 19 April 1826) behoorde hij tot de meest gevierde schilders van de oude garde.

Hij vond zelden zijn weergade in geestige antwoorden en woordspelingen; één aardig gezegde mag hier geboekstaafd worden van den man, die geboren werd op den dag, waarop Z. M. WILLEM I te Scheveningen aan wal stapte en later als kommandant der eerewacht zoowel diens zoon als diens kleinzoon inhaalde in de hofstad, doch „in 1813 thuis bleef, daar hij te jong was om toen al *bij de pinken* te zijn”.

385. 1876. 5 April.

Belooningspenning voor betoonde diensten
bij den watersnood.

Vz. Rechtsgewend hoofd van Z. M. WILLEM
III, daaronder: J. P. M. MENGER F.

Omschrift: WILLEM III KONING—DER NED. G.
H. V. L.

Kz. Onder de koninklijke kroon op een
geschiedblad tusschen twee lauwertakken:

DE KONING

AAN

JHR. M. A.

SNOECK.

Omschrift: WATERSNOOD VAN 1876.

Zilver en brons, met oog en ring, 51 m.M.,
aan oranjelint. Verz. SNOECK.

Bijdragen, 2^e druk, n°. 548, *Oranjepennin-*
gen 1342.

386. Als voren. Barret.

Barret van eikeloof, waaromheen een lint is
geslingerd met het ingestempelde opschrift:

WATERSNOOD VAN 1876

Zilver en brons, Leidsch Penn. Kab.

Ingesteld bij K. B. dd. 5 April 1876 n° 18, luidende:

WIJ WILLEM III, ENZ

Willende aan hen, die zich bij den jongsten watersnood bijzonder
hebben onderscheiden, een blijk van Onze goedkeuring en tevreden-
heid verleenen;

Op voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken,
van 3 April 1876, lit. B, 3de afdeeling:

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Ter erkenning van uitstekende daden, bij den jongsten watersnood verrigt, wordt een eereteeken ingesteld.

Art. 2. Dit eereteeken bestaat:

1°. in eene medaille in zilver of in brons, houdende aan de voorzijde Ons borstbeeld met het omschrift: *Willem III, Koning der Ned. G. H. v. L.*, en aan de keerzijde, met het omschrift: *Watersnood van 1876*, een oranje- en lauriertak, van onder met elkander door een lint verbonden, omvattende een perkament, waarboven de Koninklijke kroon en voorzien van het opschrift: *de Koning aan . . .*

2°. in eene barret in zilver of in brons, voorstellende een eikentak, omslingerd door een lint, waarop de woorden: *watersnood van 1876*, zijn gegraveerd.

Art. 3. De medaille wordt door Ons verleend aan hen, die zich bij den jongsten watersnood bijzonder onderscheiden hebben, om aan een oranjelint op de linkerborst te worden gedragen.

Art. 4. De barret wordt door Ons toegekend aan hen, die reeds vroeger met de medailles, ingesteld bij Onze besluiten van 31 Maart 1855, n°. 71, en van 24 Maart 1861, n°. 66, of met de barret, ingesteld bij Ons laatst aangehaald besluit, zijn begiftigd, en zich opnieuw bij den jongsten watersnood loffelijk hebben onderscheiden; zij zal gedragen worden op de linkerborst, door middel van een oranjelint, boven de vroeger door Ons verleende medaille en nevens de vroeger door Ons toegekende barret.

Art. 5. De barret en het lint mogen niet zonder de medaille worden gedragen.

387. 1876. 10 April.

Ter eere van H. W. Baron van AYLVA van
PALLANDT van WAARDENBURG EN NEER-IJNEN,
fungeerend dijkgraaf van het kanaal
van Steenenhoek.

Vz. Zijn rechtsgewend borstbeeld, versierd met het ordeteeken van den nederlandschen leeuw, daarnaast rechts: J. P. M. MENGER. F.

Omschrift: H. W. BN VAN AYLVA VAN PALLANDT VAN WAARDENBURG EN NEER-IJNEN FD DIJKGRAAF VAN HET KANAAL VAN STEENENHOEK ENZ.

Kz. Tusschen twee saamgestrikte eikeloof-
en lauwertakken: IO APRIL .

1826—1876

Omschrift: HULDE VAN HEEMRADEN HOOFD-
INGELANDEN EN SECRETARIS VAN HET KANAAL
VAN STEENENHOEK.

Brons, 65 m.M. Verz. ROEST.

388. 1876. 26 April.

50 Jarig priesterschap van W. H. A. VAN
BIJLEVELT, pastoor van Maarssen en
deken van Naarden.

Vz. Zijn linksgewend borstbeeld, versierd
met de orde van den nederlandschen leeuw,
daaronder: J P. MENDER F.

Omschrift: .RMO. .DMO. GVLIELMO HENRICO

ANTONIO VAN BIJLEVELT

Kz. Zijn met een priesterhoed gedekt
wapen, (v. BIJLEVELT: In zwart twee gekruiste
doodsbeenderen van zilver), waaraan het orde-
teeken van den nederlandschen leeuw hangt
en waaronder op een lint de spreuk: QVIS
ERGO NOS SEPARABIT. geplaatst is. In het veld:

DECANO DELECTO

IN

AVREO GLORIOSI

SACERDOTII SVI

JVBILAEO

Boven in den rand een stralenschietend kruis.

Omschrift: CLERVS DISTRICTYS NARDENSIS DIE
XXVI APRILIS MDCCCLXXVI

Brons, 66 m.M. Verz. TEYLER.

Tijdschrift 1894, blz. 19.

388^A. 1876. 24—27 Juni.

Konkours der Koninklijke Liedertafel „Kunst
en Vriendschap” te Amsterdam.

Gekroond monogram KEV, omschrift onder
langs den rand: CONCOURS 24—27 JUNI 1876.

Eenzijdig, tin, ovaal met oog en ring, 30 bij
25 m.M. Verz. DIRKS. (Friesch Gen.) Zie
n°. 399.

389. 1876. 27 Juni.

Maskerade der utrechtse studenten ter
gelegenheid van het 240-jarig bestaan
der hoogeschool.

Vz. Een stralen ster, waarin: 27

JVNIIJ

1876

Omschrift: ★ SOL · JNSTITIE · ILLVSTRA · NOS

★ ACHT-EN-VEERTIGST · LVSTRVM

Kz. Boven: KAREL · DE · STOVTE. In het veld

TE

ZVTFEN

4 AVGVSTVS

1473

In rood koper zonder en in geel koper met oog en ring, 19 m.M. Verz. Z, door S. DE VRIES.

390. 1876. 2 Juli.

Presentiepenning van de Société Royale de Numismatique de Belgique, met borstbeeld van FRANS VAN MIERIS.

Vz. = n°. 343.

Kz. Opschrift:

SOC: ROYALE DE
NUMISMATIQUE
DE BELGIQUE
ASSEMBLÉE DE
1876

Brons, 33 m.M. Mededeeling van den heer ALPH. DE WITTE.

391. 1876. 23 Juli.

Festival te Hulst.

Vz. Het op hulsttakken rustende, ongekroonde wapen van Hulst, ter zijden staat:

C. WÜRDEN BRUSSEL

daaronder: HULST. ZEELAND

Kz. Ronde cartouche, waarboven het *Belgische* wapen, omgeven door eikeloof, rustende op een lint met de wapenspreuk: L'UNION FAIT LA FORCE, daaronder geopend muziekboek, rustend op twee lauwertakken, rechts en links muziekinstru-

menten, waartusschen twee vaandels. Op de cartouche:

FESTIVAL
23 JULI
1876

Zilver verguld met oog en ring, 50 m.M.

Beschreven naar een afdruk in staniol mij welwillend toegezonden door Mej. M. DE MAN.

392. 1876. 27 Juli.

Prins FREDERIK der Nederlanden 60 jaren
Grootmeester nationaal der vrijmetse-
laars in Nederland.

Vz. Het inwendige van den tempel, gedragen door vier kolommen; op de beide voorsten de letters: J B. Tusschen de achterste kolommen de troon op drie trappen, beschenen door het alziend oog, daarvoor een altaar, welks dek door drie beelden gedragen wordt en waarop een hamer en passer geplaatst zijn. Op het voetstuk van het altaar 1816—1876. In de afsnede: J. P. M. MENDER. F

Omschrift: 'T LICHT UIT DEN HOOGHE MOGT
HEM AL' DIEN TIJD BESTRALEN: 1816—1876

Kz. In een krans van eike- en lauwerbladen;

AAN

WILLEM

FREDERIK KAREL

PRINS DER NEDERLANDEN
 GROOTMEESTER NATIONAAL
 BIJ DE PLEGTIGE
 HERDENKING VAN
 ZIJN LX JARIG
 BESTUUR

Omschrift: EERBIEDIG OPGEDRAGEN DOOR DE
 O . . VAN VV . . MM . . IN HET KONINGRIJK DER
 NEDERLANDEN KOLONIEN EN LANDEN * 27 JULIJ
 1876 *

Zilver en brons, 61 m.M. Verz. Z.

ROEST, *Verz. v. h. Groot Oosten*, blz. 20,
Oranjepenningen 1343.

392^A. 1876. 3 September.

3^e Eeuwfeest der Pacificatie van Gent.

Vz. Het door een muurkroon gedekte wapen
 van Gent, tusschen saamgestrikte lauwer- en
 eiketakken. Omschrift boven langs den rand:

PACIFICATIE VAN GENT 1576—1876

Kz. Wapen van MARNIX, (in blauw een
 zilveren schuinbalk vergezeld van twee zilveren
 sterren), daarboven twee verbonden handen.

Opschrift boven: MARNIX

DE SAINTE ALDEGONDE

ter zijden: 3 SEPT 1876

onder: P. A. (?)

omschrift: ☉ SCHORSING DER BLOEDPLAKKATEN
 TEGEN DE PROTESTANTEN.

Koper verguld met oog en ring aan oranje lint, 21 m.M Verz. DIRKS. (Friesch Gen.).

Door de 9 afgevaardigden der noordelijke provinciën en de 9 der te Gent vergaderde staten der katholieke zuidelijke provinciën werd den 3^{den} September 1576 aldaar de verbondsakte geteekend, waarbij de staten „handelende in 's Konings naam" het verbanningsedikt tegen de spaansche soldaten vernieuwden, alle tegen den protestantschen godsdienst genomen besluiten ophieven en de bijeenroeping beloofden van eene algemeene vergadering der N. en Z. staten om het toelaten en de uitoefening van den protestantschen godsdienst in Holland en Zeeland te regelen.

PHILIPS VAN MARNIX, heer van Sint Aldegondesberg, West-Souburg en Touwing, de vriend van WILLEM I en een der voornaamste der noordelijke afgevaardigden, geb. 1538 overl. 1598, was de dichter van *het* nederlandsche volkslied, het onsterfelijk Wilhelmuslied.

393. 1876. 24 September.

Prijspenning van den zangwedstrijd van „Amstels Mannenkoor" te Amsterdam.

Gelijk n°. 204 met het opschrift in den lauwerkrans op de Kz : 3e PRIJS—Zangwedstrijd—AMSTERDAM—1876

Zilver met oog, en ring, 50 m.M. Verz. ENSCHEDÉ

394. 1876. 22 Oktober.

H. KLOOT, 25 jaar gemeenteraadslid te Oudshoorn.

Vz. Het gekroonde wapen van Oudshoorn.
Omschrift: * DE GEMEENTE OUDSHOORN, WAARDEERENDE IJVERIGE BEHARTIGING HARER BELANGEN,

Kz. Opschrift, omgeven door sierlijke krullen:

Aan

HERMANNUS
KLOOT
 BIJ ZIJN
XXV jarig lidmaatschap
 VAN DEN
 RAAD der GEMEENTE
OUDSHOORN
 22 October
 1851—1876

Zilver, 72 m.M. Eigendom van den Heer
 M. KLOOT te Oudshoorn, 's Molenaarsbrug.
 Geheel gegraveerd.

395. 1876. 1 November.

Opening van het Noordzeekanaal.

Vz. Linksgewend hoofd van Z. M. Koning
 WILLEM III, daaronder: ED. GEERTS F.

Omschrift: OPENING · V · H · NOORDZEEKANAAL ·
 I · NOVEMBER · MDCCCLXXVI

Kz. Een antieke galei, op den wimpel en
 op de op den achterstevan geplaatste vlag het
 wapen van Amsterdam. Links in de galei
 gezeten de nederlandsche maagd, leunende op
 het nederlandsche wapen en een speer met den
 vrijheidshoed houdende Voor haar staat een
 krijgsman in antieke wapenrusting, een vlag
 waarop het amsterdamsche wapen houdend. Op
 den boegspriet: E. COLINET. SC.

Omschrift op een lint: AMSTERDAM—SCHE
KANAAL MAATSCHAP—PIJ

Zilver en brons, 50 m.M. Verz. TEYLER.

Oranjepenningen 1344.

396. Als voren.

Vz. Het gelauwerd, rechtsgewend hoofd van
Z. M. WILLEM III, daaronder: ED. GEERTS.

Omschrift: AMSTERDAMSCH KANAAL MAAT-
SCHAPPIJ

Kz. In het veld: OPENING
 VAN HET
 NOORDZEE KANAAL
 I NOVEMBER
 1876

Verguld koper, 28 m.M. Verz. Z.

Oranjepenningen 1345.

Toen Koning WILLEM I het plan van het Noord-Hollandsch Kanaal was voorgelegd, wees deze er reeds op, dat een kanaal van het IJ door „Holland op zijn Smalst” het wenschelijkst zou zijn.

Doch hoewel de doorgraving der duinen reeds in dien tijd geen bezwaar meer zou opgeleverd hebben, de aanleg van een haven aan den mond van het IJ en het houden van het IJ op de noodige vaardiepte was voor de waterbouwkunde en de techniek in het eerste vierde deel der vorige eeuw nog een probleem, waaraan zij hare krachten niet met hoop op sukses durfde beproeven.

In het tweede vierdedeel der vorige eeuw veranderde dit, en toen in 1852 de raad van Amsterdam een technische commissie van vijf leden benoemde, werd nog hetzelfde jaar door deze een verslag uitgebracht, met het ontwerp voor een kanaal door „Holland op zijn Smalst”.

Financieele moeielijkheden hielden de uitvoering nog eenige jaren tegen, doch den 16ten April 1859 machtigde Z. M. Koning WILLEM III den Minister van Binnenlandsche Zaken aan het gemeentebestuur van Amsterdam mede te deelen, dat de aanleg van een kanaal door

„Holland op zijn Smalst” met een voorhaven aan de Noordzeekust door de regeering zou bevorderd worden. Een voorstel, om het werk door het Rijk zelf te doen uitvoeren met steun van Amsterdam werd in 1860 ingediend bij de Staten-Generaal, doch vond in de Tweede Kamer bestrijding en werd verworpen.

Sedert werd de uitvoering aan partikuliere koncessionarissen overgelaten, een wetsontwerp, door de regeering ingediend en door den Minister THORBECKE krachtig verdedigd, tevens behelzende de verbetering door het Rijk van den Rotterdamschen waterweg, werd in het begin van 1863 tot wet verheven. De concessie werd verleend aan de inmiddels opgerichte Amsterdamsche Kanaal-Maatschappij, die den arbeid ondernam met subsidien van het Rijk en de stad Amsterdam.

Den 8ten Maart 1865 werd de eerste spade in den grond gestoken, en den 1sten November 1876 werd onder het gedonder van het geschut de haven van IJmuiden en het Noordzee Kanaal door Koning WILLEM III feestelijk voor de scheepvaart geopend.

Amsterdam jubelde bij deze groote gebeurtenis, zoo belangrijk voor haar toekomst. „Van Amsterdam in drie uur tijds door de duinen in zee”, die gedachte werd den 1sten November 1876 verwezenlijkt na een arbeid van elf jaar.

Tot 1882 bleef het Noordzeekanaal in beheer bij genoemde Kanaal-Maatschappij, in dat jaar nam de Staat het kanaal over, en in 1890 werden alle kanaalgelden afgeschaft, zoodat de scheepvaart van zee op Amsterdam thans vrij is.

Voortdurend wordt aan de verbetering van het kanaal gearbeid. Het grootste werk is wel de nieuwe groote schutsluis, die een bedrag van pl. m. 6 millioen gulden kostte en in December 1896 voltooid werd. Deze sluis 225 M. lang, 25 M. wijd en met den drempel 10 M. — A. P. of 9.50 M. onder het kanaalpeil, is de grootste schutsluis der wereld. Buiten de schutsluis is een visschershaven aangelegd.

De aanleg van het Noordzeekanaal heeft de geografische gesteldheid van het IJ geheel veranderd. Waar de waterwolf naar alle zijden met zijne scherpe tanden het land in grillige bochten uitknaagde, en de oppervlakte van den waterplas vergrootte, doch de diepte deed afnemen, vindt men thans de vruchtbare bouwlanden der IJpolders, rustig aan beidè zijden van het hoofdkanaal en tusschen de zijkanalen gelegen. Ook Amsterdam heeft zijn havenwerken op grootsche schaal in het IJ uitgebouwd.

Doch bovenal de cijfers van het scheepvaartverkeer wijzen ons de noodzakelijkheid van die grootsche werken aan, en de vruchten, die er van geplukt worden.

In 1849 kwamen te Amsterdam aan 2928 zeeschepen, metende 443.165 tonnen, in 1875: 1063 schepen, metende 408.636 tonnen, of tot kub. meters bruto herleid: 1.243.990 M³. Gedurende bijna 30 jaar was de scheepvaart op Amsterdam derhalve stationair gebleven, in de laatste jaren vóór de opening zelfs achteruit gegaan. Doch sedert is de toeneming aanzienlijk. In 1896 kwamen te Amsterdam 1850 zeeschepen, metende bruto 5.577.295 M³, zoodat sedert de opening van het kanaal de scheepvaart verviervoudigd is. Die toeneming van de scheepvaart blijkt ook uit de cijfers van de hoeveelheden tonneninhoud, door de Noordzeesluizen geschut, en waarbij dus ook de schepen voor Zaandam enz. gerekend zijn. In 1878 werd door de sluisen geschut 3,8 miljoen M³ bruto inhoud, in 1897: 14 miljoen M³.

397.

1873—1876.

Oorlog op Atjeh.

Gesp als beschreven onder n°. 127 met het opschrift:

ATJEH 1873—1876.

K. B. 7 Juni 1876 n°. 6. Verz. Z.

De rechthebbenden zijn bevoegd deze te verwisselen tegen de bij K. B. 21 Juni 1897 n°. 31 ingestelde gesp met het opschrift:

ATJEH 1873—1896

398.

1876.

Internationale Tentoonstelling te Utrecht.

Eerekruis (= n°. 376).

Vz. Medaillon, waarop binnen 2 eiketakken:
1876.

Omschrift: ★ INTERNATIONALE TENTOONSTELLING ★
UTRECHT

Kz. Glad veld, binnen een cirkel het omschrift:

★ HET TECHNOLOGISCH BUREAU ★
AMSTERDAM

Verguld zilver, met oog en ring, 48 m.M.
Verz. Z.

399. 1876.

Konkours van de Koninklijke Liedertafel
„Kunst en Vriendschap” te Amsterdam.

Vz. De gelauwerde muze der muziek naar
links zwevende en eene lier houdende. Beneden
in het veld: J. ELION.

Kz. In het veld: TER
HERINNERING

Omschrift:

KONINKL. LIEDERTAFEL KUNST EN VRIENDSCHAP TE AMSTERDAM
CONCOURS 1876

Brons, 51 m.M. Verz. Z.

Later bleek mij dat dit concours heeft plaats gehad 24—27 Juni
1876, behoorde dus voor n°. 388A.

400. 1876.

25 Jarig bestaan van het Arrondissement
Breda der Maatschappij van Land-
bouw, Tuinbouw en Veeveelt.

Vz. Geheel gelijk DIRKS XXX.

Kz. Rond medaillon in sierlijken rand om-
geven door lauwertakken.

Opschrift:

25 JARIG
BESTAAN
1851-1876

Zilver, 41 m.M. Verz. SNOECK.

Bijdragen, 2^e druk, n°. 549.

Tentoonstelling van Gezondheid en
Redding te Brussel.

De buitenlandsche komitees en gedelegeerden aan de voorzitters en administrateurs der tentoonstelling, (onder deze ook het nederlandsch komitee).

Vz. Hygieia links gezeten, aan hare voeten een hoorn van overvloed, Minerva rechts staande met in de rechterhand een lauwerkrans, de linker rustende op haar schild, op den achtergrond de tentoonstellingsgebouwen, ter zijde: CH. WIENER.

Omschrift: EXPOSITION D'HYGIÈNE ET DE SAUVETAGE À BRUXELLES 1876.

Kz. Twee zware lauwertakken saamgebonden en omwonden met een lint waarop:

B. RENARD. A. WAROCQUÉ	
MONTEFIORE-LEVI	CH. ÉVRARD
M. URBAN	A. MERCIER
ALLEMAGNE	RUSSIE
SUÈDE-NORV	PAYS-BAS
ANGLETERRE	FRANCE
AUTRICHE-HONGRIE	
DANEMARK	ITALIE

daarbinnen, onder twee vereenigde handen, het opschrift:

LES
COMITÉS & DÉLÉGUÉS
ÉTRANGERS
AUX
PRÉSIDENTS
& ADMINISTRATEURS
DE
L'EXPOSITION

alles in parelrand.

58 m.M., beschreven naar de afbeelding in *Médailles historiques de la Belgique*, Pl. XLV, n°. 54. Volgens de beschrijving, zie blz. 102, zijn geslagen 1 exemplaar in goud, 5 in zilver verguld, 6 in zilver en 26 in brons.

402. Als voren.

De exposanten aan den luitenant-generaal JEAN BAPTISTE JOSEPH BRUNO RENARD, oud-minister van Oorlog, president van de „Société royale des Sauveteurs” en van de „Association de secours aux blessés militaires de Belgique”.

Vz. Zijn linksgewend hoofd, daaronder:
CHARLES WIENER.

Kz. Verdiept veld in kabelrand, omgeven door de wapens van: Oostenrijk-Hongarije, Duitschland, België, Zwitserland, Engeland, Frankrijk, Zweden en Noorwegen, Rusland, *Nederland*, Italië en Denemarken, gescheiden door red-

dings- of veiligheidstoestellen en geneeskrachtige planten.

In het veld:

AU
LIEUTENANT GÉNÉRAL
RENARD
PROMOTEUR
DE L'EXPOSITION D'HYGIÈNE
& DE SAUVETAGE
BRUXELLES 1876.
TÉMOIGNAGE
DE
RECONNAISSANCE PUBLIQUE.

Brons, 60 m.M., Verz. Z. Afgebeeld *Médailles historiques de la Belgique* Pl. XLVI n°. 55, volgens de beschrijving, zie blz. 104, in goud, zilver verguld en brons aan den heer RENARD aangeboden, terwijl 300 bronzen exemplaren aan de intekenaren werden ter hand gesteld.

403.

1876

Prijspenning der Buitenzorgsche Vereeniging
voor Landbouw en Veeteelt.

Vz. Als n°. 56.

Kz. In een lauwerkrans, boven gescheiden door een heraldische roos:

BUIENZORGSCH E VEREENIGING
VOOR
LANDBOUW
EN
VEETEELT.

Brons, 40 m.M. Verz. Z.

Tijdschrift 1895, blz. 39.

404. 1876.

Officieren Schietvereniging der Rotterdam-
sche Schutterij. Prijspenning.

Vz. Het gekroonde wapen van Rotterdam.
Omschrift: OFFICIEREN SCHIETVEREENIGING DER
SCHUTTERIJ

onder het wapen: ☼ ROTTERDAM ☼

OPGERICHT 1876.

Kz. Boven: WEDSTRIJD, in het midden een
muurkroon, onder: WURDEN ☼ BRUSSEL.

Brons, met oog en ring, 32 m.M. Verz. H.
KUIPERS.

405. 40 Jarig huwelijk van JER. DE VRIES JZN.
en C. J. ROETERS VAN LENNEP.

Cat. SCHULMAN 30 Oktober 1895 n°. 640.

Te vergeefs opgevraagd in het *Tijdschrift*.

406. 1877. Januari.

Draagteeken der honoraire leden van het
Utrechtsche Studenten scherm- en gym-
nastiek gezelschap „Olympia”.

Vz. Het Utrechtsche wapen op een ster

met acht punten, tusschen welke punten zich vlammen vertoonen.

Omschrift: SOL JUSTITIAE ILLUSTRAT NOS

Kz. In het veld: twee gekruiste sabels, boven: OLIMPIA 1840, beneden: HON^d LID

Zilver en brons met oog en ring, 19 m.M., door A. BEGEER. Verz. Rijksmunt.

407. 1877. 14 Februari.

Eerepenning voor de mindere geëmployeerden en werklieden bij de inrichtingen van 's Rijks Zee- en Landmacht.

Vz. Rechts gewend hoofd van Z. M. Koning WILLEM III.

Omschrift: WILLEM III KONING DER NEDERLANDEN G. H. V. L.

Kz. In een eikeloofkrans:

VOOR
IJVER
EN
TROUW

Goud, zilver en brons, ovaal met oog en ring, resp. voor 36, 24 en 12 jarigen dienst, 32 bij 24 m.M., door J. P. M. MENGER. Afgebeeld DIRKS 699.

Ingesteld bij K. B. van 14 Februari 1877 n°. 18, luidende:

WIJ WILLEM III, enz.

Op het gemeenschappelijk rapport van Onze Ministers van Marine en van Oorlog van den 1 dezer L^a D. n°. 65 en van den 8 daaraanvolgende n°. 51 P;

Willende ter aanmoediging en tot belooning van langdurige, ijverige en trouwe diensten van mindere geëmployeerden, werklieden en be-

dienden, werkzaam bij Inrichtingen van 's Rijks Zee- en Landmagt, een onderscheidingsteeken instellen en gratificatiën schenken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

ART. 1. Tot aanmoediging en belooning zal aan mindere geëm-ployeerden, werklieden en bedienden, werkzaam bij inrigtingen van s Rijks Zee- en Landmagt toegekend worden:

Voor twaalf jaren ijverige en trouwe dienst, een bronzen medaille van ovalen vorm, waarop aan de eene zijde het borstbeeld des Konings en aan de andere zijde het opschrift:

Voor
Ijver
en
Trouw,

omringd door een krans van eiken bladeren;

Voor vier en twintig jaren ijverige en trouwe dienst, eene zilveren medaille van gelijken stempel, benevens eene gratificatie van vijftig gulden (f 50,—); en

Voor zes en dertig jaren ijverige en trouwe dienst, een gouden medaille van gelijken stempel met eene gratificatie van honderd gulden (f 100,—).

De medailles zullen worden gedragen op de linkerborst, hangende aan een oranjelint

Nimmer mag het lint zonder de medaille gedragen worden.

ART. 2. De onderscheidingsteeken en de gratificatiën worden alleen toegekend aan de personen, vallende in de termen der wet van den 24 Juni 1854 (Staatsblad n°. 92).

ART. 3. Bij de berekening van den dienstitjd gelden alleen de jaren, die de belanghebbende op eene der inrigtingen van 's Rijks Zee- of Landmacht heeft doorgebracht.

Diensten, beneden den ouderdom van twintig jaren, zoomede militaire diensten bij Vloot of Leger komen daarbij niet in aanmerking.

Bij het weder in dienst treden, na eigendunkelijk de dienst verlaten te hebben, zal de dienstitjd voor aanspraak op belooning gerekend worden van den dag der wederindiensttreding.

Wegens maatregelen van bestuur of ter vervulling van militiepligten, de dienst verlaten hebbende, zullen vroegere diensten bij wederindiensttreding blijven tellen, tenzij mogt blijken, dat een aanbod om weder in dienst te treden, was afgeslagen.

ART. 4. De uitreiking der medaille zal op eene plegtige wijze plaats hebben door den Chef der inrichting, in tegenwoordigheid van zooveel mogelijk werklieden van hetzelfde vak, waartoe de begiftigde behoort.

ART. 5. De aanspraak op het verkrijgen der medaille met of zonder de gratificatie, vervalt door willekeurig verlaten van den dienst en door slecht gedrag.

ART. 6. De medailles zullen, na het eervol ontslag uit den dienst, bij eene der Inrigtingen van 's Rijks Zee- of Landmagt. door de be-
begiftigden behouden en gedragen worden.

ART. 7. Het regt om de medaille te dragen, wordt verloren:

a. tengevolge van een onteerend vonnis. In zoodanig geval geven de Burgerlijke en Militaire Regters daarvan kennis aan het Departement van Marine of Oorlog.

b. in geval van verwijdering uit den dienst, tengevolge van slecht gedrag of van oneerlijkheid, hoewel niet in de termen van overtreding vallende, waaruit geregtelijke vervolging voortvloeit.

ART. 8. Het verliezen van het regt om de medaille te dragen, gaat gepaard met het ontnemen van het onderscheidingsteeken en van het brevet.

408. 1877. 8 Maart.

Mr A. G. WIJERS, 25 jaar Burgemeester
van Amersfoort.

Vz. In een krans van twee saamgestrikte
lauwer- en eiketakken:

AAN

MR A. G. WIJERS

R. D. O. V. D. N. L.

TER HERINNERING AAN

ZIJN 25 JARIG

BURGEMEESTERSCHAP

8 MAART

1852—1877

Kz. Het gekroonde wapen van Amersfoort
met twee leeuwen als schildhouders.

Omschrift: VELE INGEZETENEN VAN AMERS-
FOORT

Brons, 57 m.M. Leidsch Penn. Kab.

400. 1877. 12 April.

Prijспенning der internationale tuinbouw-
tentoonstelling te Amsterdam.

Vz. Eene de face staande vrouw, een lau-
werkrans in de rechterhand en een hoorn van
overvloed in den linkerarm houdende, naast
haar links eenige planten en rechts een korf
met vruchten en eenige losse vruchten. In de
afsnede: 1877. Links in het veld: J. P. MENGER F.
't geheel in parelcirkel.

Omschrift op matten rand: INTERNATIONALE
TENTOONSTELLING VAN TUINBOUW. ☉

Kz. In matten rand een glad veld om-
geven door zwaren bloemkrans, waarop bene-
den onder een kroon de wapens van Nederland
en van Amsterdam rusten, daaronder: J. P. M.
MENGER. F, om het geheel een parelcirkel.

Brons, 68 m.M. Leidsch Penn. Kab.

410. Geheel gelijk de voorgaande, doch op
de voorzijde: J. P. M. en op de keerzijde: J. P. M. M.

Brons, 40 m.M. Verz. Z.

Tijdschrift 1894, blz. 21.

411. 1877. 5 Mei.

Prijспенning ter erkenning van verdiensten
ten opzichte van 's Rijks verzamelingen
van Wetenschap en Kunst.

Vz. Rechtsgewend hoofd van Z. M. Koning
WILLEM III, daaronder: J. P. M. MENGER F.

Omschrift: WILLEM III KONING — DER NED.
G. H. V. L.

Kz. Glad veld omgeven door een eike-
loofkrans.

Omschrift: ☉ VOOR VERDIENSTEN TEN OPZIGTE
VAN 'S RIJKS VERZAMELINGEN VAN WETENSCHAP
EN KUNST

Zilver en brons, 53 m.M. Verz. Z.

Oranjepenningen 1361.

Ingesteld bij K. B. dd. 5 Mei 1877 n°. 32, luidende:

Wij WILLEM III, ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken,
van 2 Mei 1877, litt I, 6de afd.;

Gezien de Koninklijke besluiten van 7 Mei 1837, n°. 79, 22 Julij
1838, n°. 87 en 25 Januarij 1841, n°. 22, betreffende de toekenning
van eene medaille aan diegenen, die Ons eenig boek- of kunstwerk,
dat de vrucht is van hunnen arbeid, doen toekomen of die eene
menschlievende daad ten uitvoer hebben gebragt, welke kenmerken
draagt van moed, beleid en zelfopoffering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met uitbreiding van het in die besluiten voorkomende te bepalen,
dat eene dergelijke medaille als een blijk van erkentelijkheid en
goedkeuring zal kunnen worden toegekend aan diegenen, die door
het aanbieden van belangrijke geschenken of op eenige andere wijze
zich verdienstelijk hebben gemaakt ten opzichte van de verschillende
wetenschappelijke en kunstverzamelingen des Rijks.

412. 1877. 6 Mei.

Vergadering van de Société royale de
Numismatique de Belgique te
Maastricht.

Vz. Het gekroonde wapen van Maastricht,
tusschen samengestrikte eike- en lauwertakken.

Omschrift boven: STAD MAASTRICHT

Kz. Opschrift:

VI MAI
 MDCCCLXXVII
 — . —
 RÉUNION DE LA
 SOCIÉTÉ ROYALE DE
 NUMISMATIQUE
 DE BELGIQUE
 — . —

Brons, 30 m.M. Verz. Z.

413. 1877. 21 Mei.

Paus PIUS IX 50 jaren bisschop.

Vz. Zijn rechtsgewend borstbeeld, daar-
 onder links: CH. WIENER.

Omschrift: PIUS · PP · IX · IN · MEMORIAM ·
 IVBILAEI · AVREI · EPISC ·

Kz. Het pauselijk wapen, met de kroon en
 sleutels, rustend op twee gekruiste lauwer-
 takken in een kompartiment van vier bogen,
 omgeven door gevleugelde koppen van engel,
 leeuw, koe en arend, (symbolen der vier evan-
 gelisten), daarom dubbele cirkel.

Omschrift: † IVB · SAC · II · APR · 1869 · IVB ·
 PONT · 16 · IUN · 1871 · IVB · EPISC · 21 · MAI · 1877

Koper verguld, 37 m.M. Verz. J. KARRE-
 MAN te Oud-Beierland.

Bij den penning behoort eene vertaling der opschriften in het
 Hollandsch.

Zie de aanteekeuing op n°. 184, 185

414. 1877. 3 Juni.

Overlijden van H. M. Koningin SOPHIA
FREDERIKA MATHILDA, geboren Prinses
van Wurtemberg.

Vz. Op een lint met het opschrift: NEER-
LANDS LUISTER, de gekroonde naamletter: S,
daarboven: SOPHIA · FREDERIKA · MATHILDA ·

KONINGIN · DER · NEDERLANDEN

daaronder: STUTGARD · XVII · JUNIJ · 1818
XVIII · JUNIJ · 1839

Kz. In het veld: HUIS · TEN · BOSCH

WASSENAAR · 'S GRAVENHAGE

NEERLANDS

ROUWDAG

III · JUNIJ · 1877

VOORMIDDAG · II³/₄ UUR

Verguld koper, 25 m.M. Verz. Z. Graveur
S. DE VRIES te 's-Gravenhage.

Oranjepenningen 1347.

Onze betreurde koningin was de dochter van WILHELM I, koning van Wurtemberg en diens tweede vrouw CATHARINA PAULOWNA (dochter van Czaar PAUL I), en eene zeer geleerde vrouw, die zich in de meeste europeesche talen met groot gemak wist uit te drukken, zoo zelfs, dat ALEXANDER VON HUMBOLDT haar de meest ontwikkelde der europeesche vorstinnen noemde. Zij huwde 18 Juni 1839 met den Erfprins, later koning WILLEM III, (zie DIRKS n°. 550), haar lievelingsverblijf was het Paleis in het Haagsche Bosch, (Huis ten Bosch, door FREDERIK HENDRIK voor AMALIA VAN SOLMS gebouwd), waar alle nederlandsche en buitenlandsche letterkundigen en geleerden steeds een gastvrij onthaal vonden en hetwelk ook haar sterfhuis werd. Zij muntte uit door weldadigheid. Haar nagedachtenis leeft

voort door de in 1880 te Scheveningen geopende Sophiastichting, een verblijf voor minvermogende kinderen, die de zeebaden moeten gebruiken, opgericht uit gaven door een dankbaar volk na Haar overlijden bijeengebracht.

415. 1877. 23—25 Juni.

Nationale Tuinbouwtentoonstelling op het
Loo (Apeldoorn).

Vz. 's Konings rechtsgewend hoofd, daar-
onder: J. ELION, F.

Omschrift: WILLEM III KONING DER
NEDERLANDEN G. H. V. L.

Kz. Eene geheel naakte jonge vrouw, met
twee lauwerkransen in de linker- en een in de
rechterhand, gezeten te midden van allerlei
bloemen en planten.

Omschrift op matten rand: NATIONALE
TUINBOUW-TENTOONSTELLING, HET
LOO 23—25 JUNI 1877.

Brons, 73 m.M. Nal. J. ELION.

Oranjepenning 1350.

416. 1877. Juli.

Eeuwfeest van de Nederlandsche Maatschappij
ter Bevordering van Nijverheid.

Vz. Binnen een parelcirkel de nederland-
sche maagd de face staande, met de rechterhand
een lauwerkrans houdende, met de linker op een
schild met het gekroonde nederlandsche wapen
steunende.

Omschrift: ☉ NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
TER BEVORDERING VAN NIJVERHEID.

Kz. Krans van eikeloof, waarop links een cartouche met een ploeg, boven een cartouche met een stoommachine, rechts een dergelijke met een schip en beneden het gekroonde wapen van Haarlem met de spreuk: VICTI VIM VIRTUS, op een lint, alles in parelrand. In den krans:

HAAR
EEUWFEEST
GEVIERD
JULIJ
1877

Omschrift: ☉ VERMEERDERING VAN VOLKS-
WELVAART HET DOEL DER MAATSCHAPPIJ.

Brons, 63 m.M.

Tijdschrift 1894, blz. 20, als gesneden door
J. P. MENDER. Verz. Z.

417/8. Als voren.

Nieuwe prijsspenningen der Maatschappij.

Geheel als de vorige, doch zonder opschrift
in den krans op de Kz.

Zilver en brons, 63 en 44 m.M.

Zie *Tijdschrift* 1894, blz. 21.

De maatschappij in 1777 onder den naam van „Oeconomische
tak” der Hollandsche maatschappij van Wetenschappen te Haarlem,
opgericht, later achtereenvolgens als „Nationale Nederlandsche- (1797—
807), „Hollandsche- (1807—1814), „Nederlandsche Huishoudelijke maat-

schappij" (1814—1835), vanaf 1835 onder haar tegenwoordigen naam bekend en sedert 1856 belangrijk gewijzigd, strekt hare bemoeiingen uit over alle takken van volksbedrijvigheid, als: *a* landbouw, *b* fabrieks- en handwerksnijverheid; *c* koophandel, zeevaart en visscherijen.

In het Paviljoen Welgelegen te Haarlem zijn gevestigd het door haar opgerichte koloniaal museum en het museum en de school van kunstnijverheid

419. Als voren.

Opening van het Museum van Kunstnijverheid te Haarlem

Vz. Geheel gelijk n°. 416.

Kz. Gelijk n°. 416, doch met het opschrift:
MUSEUM VAN KUNSTNIJVERHEID—GEVESTIGD 1877
Brons, 60 m.M. Verz. Rijksmunt.

Zie aantekening op het vorig nummer.

420. 1877. 10 Juli—Augustus.

Internationale wedstrijd van Kunst-Nijverheid te Amsterdam.

Vz. Een werkman, links aan een werkbank gezeten, bezig zijnde een kan te bosseleeren, die voor hem op den grond staat en waarvan een op een kussen zittend naakt knaapje bezig is een teekening te maken, verder rechts een beeldhouwer, die naar een voor hem op een ezel staande afbeelding een beeld modelleert, achter deze groep een staande vrouw, haar rechterhand boven een op een drievoet geplaatste smeltkroes houdende en met een lauwerkrans in de linkerhand, op den achtergrond een monument, naast de werkbank:

J. ELION. F.

Omschrift binnen versierden rand:

INTERNATIONALE WEDSTRIJD VAN KUNST-NIJVERHEID

⊗ AMSTERDAM ⊗

Kz. Het wapen van Amsterdam in parelrand op een door de keizerskroon gedekte cartouche met twee meerminnen, die een bloemenguirlande vasthouden, als schildhouders, daaronder op een door eike- en lauwertak omgeven kleine cartouche: 1877

Omschrift binnen versierden rand: ⊗ VEREENIGING TER BEVORDERING VAN FABRIEK—EN HANDWERKS—NIJVERHEID

Brons, 53 m.M. Verz. Z.

Zie omtrent deze vereeniging de aanteekening op n°. 15.

421. Als voren.

Vz. Het rechts gewend hoofd van Z. M. Koning WILLEM III.

Omschrift: * KONING WILLEM DE DERDE *
BESCHERMHEER

Kz. De afbeelding van het paleis voor Volksvlijt, in de afsnede: AMSTERDAM

10 JULIJ · 1877

S. DE VRIES 'S HAGE

Omschrift: KUNST- NIJVERHEIDS TENTOONSTELLING

Koper, 24 m.M. Verz. Z.

Oranjepenningen 1349.

Wordt vervolgd.

n°. 348.

n°. 342.

n°. 359.

n°. 395.

n°. 374.

n°. 392.